

Satasairaalan hoitotyön uutiset

2/2023

Kesän kynnyksellä!

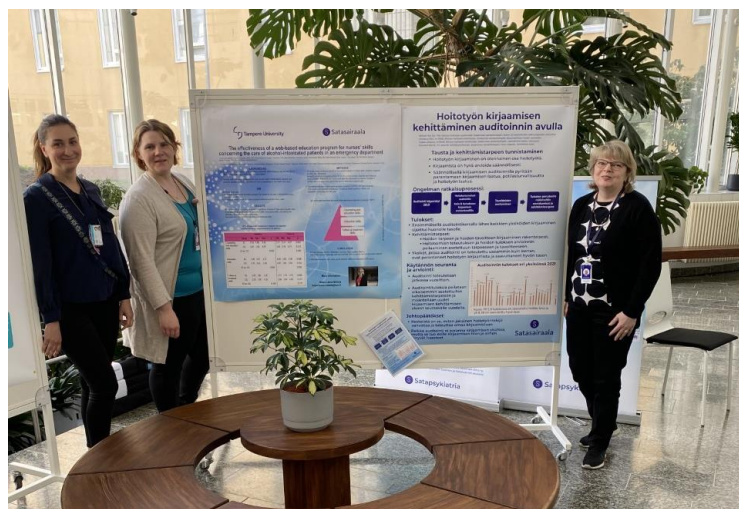
Satasairaalan klinisen hoitotyön asiantuntijat toimittavat 4 kertaa vuodessa Hoitotyön Uutisia, johon olemme koonneet hoitotyön ja palvelun laadun kehittämiseksi tuotettuja toimintamalleja hoitotyön hyvistä käytännöistä ja näyttöön perustuvasta toiminnasta Satasairaalassa.

Hoitotyön uutisten teemana on tällä kertaa ammatillisen osaamisen vahvistaminen sekä monikulttuurisuus työyhteisössä. Olemme saaneet kunniaksi kerätä tarinoita työelämästä ja urakehityksestä sekä mielenkiintoisia elämäntarinoita – kuinka päätyä Suomeen hoitoalalle. Lisäksi klinikaopettajamme ovat kirjoittaneet mielenkiintoisen näkökulman suomen kielen sekä “hoitajakielen” opettelemisesta työelämässä.

Seuraavat hoitotyön uutiset ilmestyvät kesälomien jälkeen, syksyn kolkutellessa ovelle. Jos sinulla on mielessäsi aihe, josta haluaisit kirjoittaa tai tietää lisää, niin ole yhteydessä klinisen hoitotyön asiantuntijoihin.

Aurinkoista kesää toivottavat klinisen hoitotyön asiantuntijat

Janni, Esa, Johanna, Minna ja Päivi

Kuvassa klinisen hoitotyön asiantuntijat Janni, Johanna ja Päivi. Kuvasta puuttuu Minna ja Esa.

Hoitotyön uutiset 2 / 2023

Sisällysluettelo

2/2023.....	1
Kesän kynnyksellä!	1
LÄMÄ-hoitajat päivystyksessä	3
Minusta tulee seksuaaliterapeutti	4
Palliativisen hoidon palveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen – hanke - psykososiaalinen keskustelutuki.....	6
Osaaminen välittyy ammattikielen oppimisen kautta	8
Keniasta Suomeen sairaanhoitajaksi.....	10
Kätilöopiskelijaksi Suomeen.....	12

LÄMÄ-hoitajat päivystyksessä

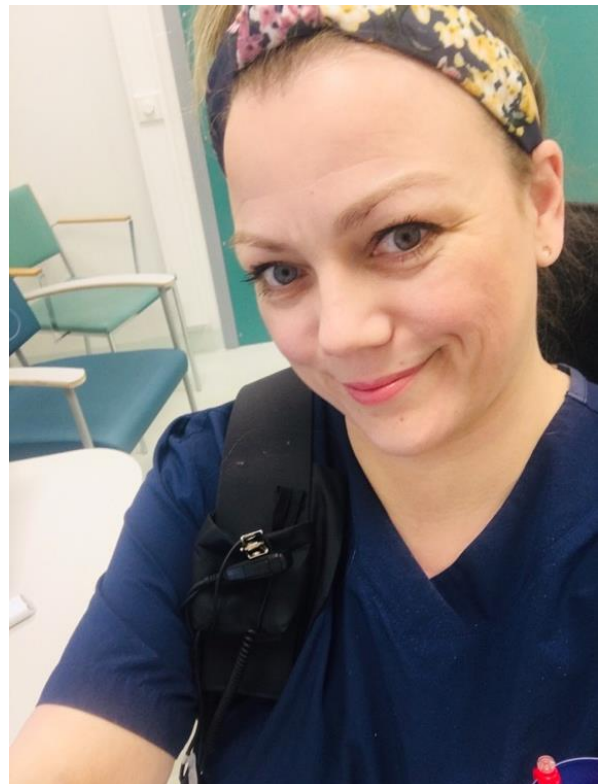
Teksti ja kuva: Lääkkeenmääräämissairaanhoitaja Nina Leppäniemi / Päivystys

Sairaanhoitajien laajennetut toimikuvat ovat yleistyneet terveydenhuollossa, yksi tällainen laajennus on sairaanhoitajan rajattu lääkkeenmääräämisoikeus. Rajatun lääkkeen määräämisen erikoispätevyyden saaminen edellyttää 45 opintopisteen laajuisia korkeakouluopintoja. Koulutuksessa käsiteltiin farmakologiaa, reseptioppia, tautioppia ja kliinistä hoitotyötä. Teoriaopintojen lisäksi vaadittiin käytännön opiskelu, jota ohjasi lääkäri. Meillä täällä Satasairaalan päivystyksessä työskentelee tällä hetkellä kolme lääkkeenmääräämiskoulutuksen käynnyttä sairaanhoitajaa.

Lääkkeenmääräämissairaanhoitajan vastaanottotyö on itsenäistä työtä, jossa täytyy hallita tutkittuun tietoon perustuvia menetelmiä muun muassa potilaan hoidon tarpeen arvioimiseen liittyen. Jatkuva uuden tiedon oppiminen tai päivittäminen tekee työstä haastavaa, mutta myös mielenkiintoista. Lääkkeenmääräämishoitajilla on rajattu oikeus aloittaa lääkehoito ja jatkaa sitä.

Me toimimme yhdessä moniammatillisen tiimin jäsenenä ja lääkityksasioihin liittyen voimme tarvittaessa konsultoida päivystyksen omaa farmaseuttia Jussi Lohikoskea. Koulutamme lääkäri Antero Lahden kanssa päivystyksen sairaanhoitajia ja näin jaamme tietoaamme. Toimivalla työnjaolla on myös merkitystä hoidon saatavuuteen ja sillä voidaan turvata potilaille laadukas hoitotyö.

Meille tuo iloa, kun pystymme auttamaan potilasta.

Minusta tulee seksuaaliterapeutti

Teksti ja kuva: Kätilö Iida Nurmi / Synnytykset ja Naistentaudit

Jo nuoruudessani olin kiinnostunut seksuaali- ja lisääntymisterveydestä, silloin erityisesti seksuaalikasvatuksesta. Sairaanhoidajaksi opiskellessani, olin seuraamassa naisten joukkotarkastusseuloja ja siellä terveydenhoitaja mainitsi Sexpon ja seksuaalineuvojaopinnot. Asia jäi kytemään mieleen. Muutaman työvuoden jälkeen jatkoin vielä opiskelemaan kätilöksi, syventyäkseen erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyteen. Opintojen aikana siirryin työskentelemään synnytys ja naistentautien osastolle ja poliklinikalle, jossa olen myös hoidonvaraajana.

Edelleen seksologia veti puoleensa, joten hakeuduin opiskelemaan Sexpolle seksuaalineuvojaksi. Olen jatkanut Sexpolla seksuaaliterapiaopintoihin, joista valmistun loppuvuodesta. Opinnoista lähtien olen pitänyt Satasairaalassa äitiys- ja naistentautien poliklinikalla seksuaalineuvontavastaanottoa sekä nyt myös otan vastaan seksuaaliterapian harjoitusasiakkaita. Toimin myös Satakunnan alueellisen seksuaaliterveysverkoston sihteerinä, mm. suunnittelemassa koulutusta.

Seksuaalinen hyvinvointi on olennainen osa ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Seksuaalisuuden puheeksi ottamiseen täytyy olla mahdollisuus kaikissa asiakaskohtaamisissa kaikkien terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Seksuaalista hyvinvointia voidaan parantaa avoimella kohtaamisella, sallivalla asenteella, luvan antamisella ja tiedon jakamisella potilastyössä. Syvempää keskustelutarvetta voidaan arvioida PLISSIT-mallin mukaisesti. Jatkossa haluan olla kehittämässä hyvinvointialueen palveluita, joihin kuuluu seksuaaliterapia asiakastyönä sekä terveydenhuollon ammattilaisten tukeminen seksuaalisuuden puheeksi ottamisessa.

Hoitotyön uutiset 2/2023

Innostavan aiheen opiskelu on helppoa ja motivoivaa, myös oma työ saa uutta virettä. Parasta on verkostoitua ihmisten kanssa, joilla sama yhteinen tärkeä teema ja nauttia seksologian kollegiaalisuudesta. Seksuaaliterapiakoulutuksessa syvennytään seksologisen ja terapeuttisen tiedon lisäksi omaan prosessiin ja kohtaamisen taitoon. Ammattilaisena on tullut kohdattua paitsi asiakas, myös itsensä ja yhteiskunta. Seksologina saa olla kanssakulkija, yhteiskunnallinen vaikuttaja sekä seksuaalioikeuksien edistäjä!

Palliativisen hoidon palveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen – hanke - psykososiaalinen keskustelutuki

Teksti ja kuva: Minna Wiro / Projektisuunnittelija

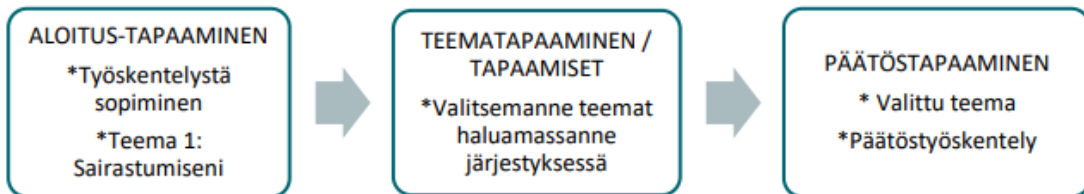
Palliativinen hoidon tavoitteena on potilaan ja hänen läheisensä aktiivinen kokonaisvaltainen hoito, potilaan mahdollisimman hyvä elämänlaatu ja kärsimyksen lievittäminen. Oirehoidon lisäksi on tärkeää psykososiaalinen, henkinen ja hengellinen tuki. Tarpeet vaihtelevat yksilöllisesti potilaan tilanteen ja terveydentilan mukaan. Siksi on tärkeää säännöllisesti ja systemaattisesti kartoittaa, tunnistaa ja hoitaa oireita sekä arvioida keskustelutuen tarvetta.

Parantumattomasti sairaiden potilaiden kanssa työskennellessä on mahdollisuus pysähtyä elämän peruskysymysten äärelle. Potilaat hyötyvät usein pienestäkin tuesta. Ammatillisena kokee olevansa avuksi ja työ koetaan merkitykselliseksi. "Sinua Varten – parantumattomasti sairaan keskustelutuen vastaanottomalli" on kehitetty HUS Palliativisen keskuksessa yhteistyössä psykososiaalisen tuen ammattilaisten kanssa. Aikuispotilaiden vastaanottomalli löytyy Mielenterveystalosta. Se voidaan toteuttaa missä tahansa sairauden vaiheessa, kun potilas on siihen halukas ja vointinsa puolesta kykenevä keskusteluun. Malli sisältää 3-5- tapaamista. Työskentelyn aloitus ja lopetus ovat omia kokonaisuuksia. Tapaamiset on jaettu neljään teemakokonaisuuteen, sisältäen sekä keskustelua että potilaalle jaettavaa materiaalia. Teemat käydään ennen aloitusta läpi ja jos joku aihe tuntuu vaikealta siitä ei keskustella. Keskustelujen teemat, kulku ja sisällöt löytyvät liitteenä olevasta kuvasta.

Psykososiaalisen keskustelutuen tavoitteena on auttaa potilasta ja/tai läheistä elämään mahdollisimman hyvä jäljellä oleva elämä niillä resursseilla, jotka hänellä on käytettävissä. Hankkeen kautta palliativisen poliklinikan sairaanhoitajat ovat saaneet koulutuksen vastaanottomallista ja keskustelut on aloitettu 2022. Jatkossa on tarkoitus kouluttaa mallin käyttöön myös kotisairaalan työntekijöitä.

Mielenterveystalo.fi

Suunnitelma

Käsiteltävät teemat

Rastita kaikki teemat, joita haluaisit käsitellä ja alleviivaa mielestäsi kaikista tärkein. Sopikaa yhdessä käsittelyjärjestyksestä. Kerro työntekijällesi, jos et halua käsitellä jotain teemoista lainkaan.

- Sairastumiseni (käsitellään ensimmäisellä tapaamisella)
  - Miten sinä sairastuit, kriisireaktio yleisesti, tarpeesi tällä hetkellä, selviytymiskeinot.
- Muutokset itsessä, elämässä ja ihmissuhteissa
  - Miten sairaus on muuttanut elämääsi, voimavarasi ja niiden vahvistaminen, sairaus ja muut.
- Elämän rajallisuus ja kuolema
  - Elämän rajallisuuteen liittyvät pohdinnat, halutessasi kuolemiseen liittyvät ajatukset ja toiveet.
- Merkityksellinen elämä
  - Eletty elämä, elämän merkityksellisyys nyt ja tulevaisuudessa.
- Jokin muu asia, jota haluaisit käsitellä:

Toiveesi ja tavoitteesi käynneille: _____
_____
_____

Toivoisitko läheisen osallistumista: Ei Kyllä, tarkenna kenen _____

Aikataulu

_____ tapaamista aikavälillä _____ - _____ / _____

Osaaminen välittyy ammattikielen oppimisen kautta

Teksti: Klinikkaopettajat Hanna Liljeroos ja Tiia Alanko

Kuva: Brändikuvat 2022

Muistatko vielä, miltä tuntui aloittaa ensimmäistä sairaalaharjoittelua opiskelijana? Sairaalamailmassa törmäsi ihan uuteen kieleen, sairaalangiini.

Haeks sorsan huuhtiksest ja kroonikoit kaapist, ni mennä laitta kestis.

Suomea ja poria äidinkielenäänkin puhuvalle uusilla ammattisanoilla riittää opittavaksi pitkäksi aikaa, puhumattakaan äidinkielenään muuta kieltä puhuvalle opiskelijalle tai työntekijälle. Vaikka suomen kielen opintoja ja työuraa olisi jo reilusti takanakin, kielenoppiminen kuten ammatillinenkin oppiminen, jatkuu koko työuran ajan. Sairaanhoidon- ja fysioterapeuttiopiskelijoista yhä suurempi osa Satakunnassa on ei-suomea äidinkielenään puhuvia. Monilla heistä on motivaatio oppia suomen kielen opintojen aikana niin hyvin, että he voivat valmistuessaan hakea Valviralta laillistusta terveydenhuollon ammattihenkilöksi ja työllistyä Suomeen.

Ammatillinen osaaminen ja potilasturvallisuus toteutuvat erityisesti kielen kautta. Kieltä opitaan parhaiten käyttämällä sitä aidoissa vuorovaikutuksen tilanteissa. Ammattikieltä on kuultava ja koettava terveydenhuollon ympäristöissä. Ammatillinen sanasto kasvaa erikoisalana ja työtehtävien mukaan äidinkielestä riippumatta. Opiskelijaohjaaja tai kollega,

Hoitotyön uutiset 2 / 2023

joka ohjaa ei-suomea äidinkielenään puhuvaa, voi osaltaan vaikuttaa siihen, miten kielitaito kehittyy ja yhteistyö sujuu – vaikka porin murre ei luonnostaan taittaisikaan.

Yhteinen ammattikieli luo myös kokemuksen työyhteisöön kuulumisesta.

Suomen kielestä asioille ja sairaalasangillekin löytyy usein helpompikin ilmaisu, kun pysähtyy omaa puhettaan miettimään. Esimerkiksi sanonnat rikastuttavat kieltä, mutta ne ovat usein vaikeita ymmärtää. Kohtaamisessa ja vuorovaikutuksessa molemminpuolinen ymmärtäminen vaatii usein luovaa ja kärsivällistä suhtautumista.

Ei kukaa ol seppä syntyessä, mut ei heitet kirvest kaivoo!

Keniasta Suomeen sairaanhoitajaksi

Teksti: Sairaanhoitaja Darius Msagha / Leikkausosasto

Nuorena miehenä, en koskaan kuvitellut elämäni Kenian ulkopuolella, eikä edes sairaanhoitajana! Mutta rakkauden kautta päädyin suomeen noin 19 vuotta sitten. Aloitin sairaanhoidon opiskelut 2004 englannin kielen kurssilla. Tein kaikki harjoitukseni Suomessa Helsingissä. Minut otettiin hyvin vastaan joka kerta, en osaa selittää johtuiko siitä, että pakotin minun ohjaajat ja työntekijät sekä potilaat puhumaan minulle ainoastaan suomenkielellä tai oliko minulla vain hyvä tuuria. Valmistuin 2008 ja heti pääsin työmaailmaan, ensin HUS:in sairaanhoitopiiriin ennen kun muutettiin Satakuntaan, Raumalle.

Muistan hyvin, että soitettiin Rauman leikkausosastolle ennen muuttoa ja kysyttiin oliko mahdollista päästä töihin leikkausosastolle, ja miten työntekijät ja potilaat suhtautuvat, kun ilmenee että olen tummaihoisen hoitaja. Näin tehtiin, kun oletin että ei Raumalla varmasti ollut koskaan tummaihoisen hoitajaa. Taas sain todella hyvää vastaanottoa sekä kollegoilta että potilailta ja viihdyin todella nopeasti. Ainoa eroa mitä huomasin oli se, että suurin osa potilaita kiinnosti minun taustaan ja kulttuuriin, siis hyvällä tavalla. Joka päivä, siis joka päivä, kysyttiin mistä olin kotoisin, miten päädyin suomeen, tai oliko minulla perheettä! Jopa vitsailin silloin, että vaikka kuinka kipeät potilaat olivat, he silti pysyivät kysymään tällaista kysymyksiä! Kuten mainitsin, monet kysyivät hyvällä tavalla ja varmasti uteliaisuudesta tai kiinnostuksesta.

Työurassa löytyy aina sellaisia kokemuksia jotka eivät ole välttämättä hyviä, ja muistan pari hauskaa kokemusta! Yhdessä tilanteessa päivystys osastolla, potilas oli vaatinut, että hän tarvitsee "oikea" hoitaja vaikka yritin monta kertaa selittää, että olen itse sairaanhoitaja. Hän ei antanut periksi kunnes hain kollega, joka heti sanoi potilaalle että "rouva, hän (siis minä) on tässä vuorossa kaiken kokenut sairaanhoitaja!" Potilas väitti sen jälkeen ettei tiennyt minä olen sairaanhoitaja! Toisessa tapauksessa oli vaikea saada kanyyli laitettua, ja kun minä kävin kokeilemassa, potilas "huusi" minulle kun että ketään hoitajaa eikä

Hoitotyön uutiset 2 / 2023

lääkäreitä oli saanut laitettua, mitä ajattelin käydä yrittämässä... kunnes sain laitettua yhdellä pistolla!

Siirryin Poriin 2015 leikkausosastolle ja taas hyvin vastaanotettu. Vaikka leikkausosastomme on iso ja todella monta työntekijää, on todella hyvää ilmapiiriä ja kollegiaalisuutta. Koen, että he ovat tavallaan minun toinen perheeni. Heidän kanssaan on ollut helppoa olla ja tehdä töitä. Onko ollut haasteita? Toki! Ulkomaalaisena ja vieläkin tummaihoisena hoitajana, minulla on aina painetta, että en saa tehdä mitään virheitä! Eli minulla ei ole varaa mokata millään tavalla koska potilaat muistavat minua aina! Lisäksi en sellaisia potilaita jotka epäilevät minun pätevyyttäni, eli minun pitäisi tehdä tuplasti enemmän saadakseni heidät uskomaan minun osaamistani.

Kätilöopiskelijaksi Suomeen

Teksti ja kuva: Kätilö Linda Pietilä / Äitiyspoliklinikka

Olen syntynyt ja kasvanut Etelä-Afrikassa. Tavattuani suomalaisen aviomieheni päätimme asettua Suomeen. Äidinkieleni on afrikaans ja lisäksi puhun englantia ja suomea. Olen opiskellut suomen kieltä Turun kesäyliopistossa ja nyt suomen kielen taitoni karttuu omassa arjessani.

Valmistuin sairaanhoitajaksi joulukuussa 2018 Turun ammattikorkeakoulun englanninkieliseltä linjalta (Salon toimipiste). Valmistuttuani sairaanhoitajaksi olen työskennellyt Loimaan sairaalan TYKS AKUUTTI/ ensiavussa ja nyt samalla opiskelen kätilöksi Turun ammattikorkeakoulussa. Sairaanhoitajan työ on aina ollut unelmani, sillä pidän ihmisten parissa työskentelystä. Seuraava unelmani on kätilöksi valmistuminen. Kätilöopinnot alkoivat siintää toiveissani jo opiskellessani sairaanhoitajaksi. Tunsin löytäneeni oman alani ensiavusta sairaanhoitotyöstä, mutta kätilön osaaminen oli se mihin toivoin saavani syventyä. Olen aina ollut erittäin kiinnostunut kaikesta raskauteen, hedelmöittymiseen ja ylipäänsä naisen vartalon toimintaan liittyvästä. Raskauden kulku on minusta niin kiehtovaa ja synnytys ainutlaatuisia. Työssäni koen tärkeäksi potilaan kokonaisvaltaisen huomioonottamisen. Mielestäni on tärkeää huomioida fyysisen puolen lisäksi myös potilaan tausta ja henkinen hyvinvointi. Haluan onnistua työssäni ja olla hyvä kätilö.

Opiskelu suomen kielellä on ollut haastavaa, sillä se on kolmas kieleni. Opiskelu ja työskentely ulkomaalaisena vaatii paljon ylimääräistä aikaa ja vaivannäköä mutta en ole antanut sen olla esteenä unelmilleni.

Työharjoittelu on hieno tapa saada kokemusta sekä nähdä mitä työ on käytännössä. Opiskellessani sairaanhoitajaksi rakastin työskennellä ensiavussa ja halusin työskennellä siellä valmistuttuani. Pidän ensiavun työtahdistista ja vaihtelevista työtehtävistä sekä aktiivisesta työskentelystä potilaiden parissa. Samaa tunnetta olen kokenut tehdessäni

Hoitotyön uutiset 2 / 2023

kätilöharjoittelua synnytyssalissa. Jo heti ensimmäisestä synnytyksestä lähtien tiesin, että synnytyssali on paikka, jossa haluan työskennellä.

Toivon, että voin vielä joskus työskennellä osana synnytyssalin mahtavaa tiimiä, joka välittää potilaistaan ja joka kannustaa ja tukee toisiaan ja jossa sinut tunnetaan nimeltä, vaikka olisit vain opiskelija. Ja sama äidinkielelläni, "Ek hoop dat ek eendag as deel van die wonderlike span in die kraamsaal sal kan werk, in 'n span wat omgee vir hul pasiënte en wat mekaar aanmoedig en ondersteun, waar jy op jou naam genoem word, al is jy net 'n student."

Linda valmistui kätilöksi toukokuun alussa. Onnea Linda ja tervetuloa töihin Satasairaalaan!

